

(i) Printed Pages : 4

Roll No.

(ii) Questions : 5 Sub. Code :

1	0	3	2	5
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

**Bachelor of Arts (FYUP) 1st Semester
(2124)**

**PUBLIC ADMINISTRATION (In all Mediums)
Paper : Information and Communication Technology and
Governance PUBVAC1**

Time Allowed : Three Hours] [Maximum Marks : 45

Note :— (1) There are **THREE** questions in all. Question No. 1 is compulsory and the candidate is required to attempt any **FIVE** questions in **25-30** words carrying **3** marks each.

(2) Each Unit has **TWO** questions carrying **15** marks each and the candidate will attempt **ONE** question from each unit.

(3) For private candidates who have not been assessed earlier for internal assessment, the marks secured by them in theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

1. Compulsory Question (attempt any **FIVE**) :

- (i) Define Information and Communication Technology (ICT).
- (ii) Write about two advantages of ICT in governance.
- (iii) Define the term networking.
- (iv) Explain the concept of data communication.
- (v) How ICT tools can improve citizen engagement in governance ?
- (vi) Write any two risks associated with using ICT in government operations.
- (vii) What is the National e-Governance Plan ?
- (viii) What is the concept of e-PARMAAN ?

(ix) Write full form of G2G in governance.

(x) Write any two components of e-Governance. $3 \times 5 = 15$

UNIT-I

2. Define Information and Communication Technology (ICT). Discuss its advantages and disadvantages.

OR

3. Write a detailed note on data communication and networking. 15

UNIT-II

4. Discuss the concept and role of the National e-Governance Plan (NeGP). How the NeGP has contributed to the enhancement of service delivery and governance efficiency at the national level ?

OR

5. Explain the concept of e-PARMAAN and discuss the impact of e-PARMAAN on transparency and efficiency in public service delivery. 15

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल तीन प्रश्न करने हैं। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है तथा अभ्यर्थी को 25-30 शब्दों में कोई भी पाँच प्रश्न, प्रश्न न. 1 में से हल करने हैं, जिसमें प्रत्येक प्रश्न के 3 अंक होंगे।

(2) प्रत्येक यूनिट में 15-15 अंकों के दो प्रश्न हैं तथा अभ्यर्थी को प्रत्येक यूनिट में से एक प्रश्न हल करना है।

(3) निजी अभ्यर्थियों के लिए जिनका पहले आंतरिक मूल्यांकन नहीं हुआ है, उनके द्वारा थ्योरी पेपर में प्राप्त अंकों को आंतरिक मूल्यांकन के बदले पेपर के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ा दिया जाएगा।

1. अनिवार्य प्रश्न (कोई भी पाँच प्रश्न हल करें) :

(i) सूचना एवं संचार प्रौद्योगिकी (ICT) को परिभाषित करें।

(ii) शासन में ICT के दो लाभों के बारे में लिखें।

(iii) नेटवर्किंग शब्द को परिभाषित करें।

(iv) डेटा संचार की अवधारणा की व्याख्या करें।

(v) शासन में नागरिक सहभागिता को ICI के साधन कैसे बेहतर बना सकते हैं ?

- (vi) सरकारी कार्यों में ICT के उपयोग से जुड़े कोई दो जोखिम लिखें।
- (vii) राष्ट्रीय ई-गवर्नेंस योजना क्या है ?
- (viii) ई-परमान की अवधारणा क्या है ?
- (ix) शासन में G2G का पूर्ण नाम लिखें।
- (x) ई-गवर्नेंस के कोई दो घटक लिखें।

3×5=15

यूनिट-I

2. सूचना और संचार प्रौद्योगिकी (ICT) को परिभाषित करें। इसके फायदे और नुकसान पर चर्चा करें।

अथवा

3. डेटा संचार और नेटवर्किंग पर एक विस्तृत नोट लिखें। 15

यूनिट-II

4. राष्ट्रीय ई-गवर्नेंस योजना (NeGP) की अवधारणा और भूमिका पर चर्चा करें। NeGP ने राष्ट्रीय स्तर पर सेवा वितरण और शासन दक्षता को बढ़ाने में कैसे योगदान दिया है ?

अथवा

5. ई-परमान की अवधारणा की व्याख्या करें और सार्वजनिक सेवा वितरण में पारदर्शिता और दक्षता पर ई-परमान के प्रभाव पर चर्चा करें। 15

(पंजाबी अनुवाद)

नੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ 3 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚ 15 ਅੰਕਾਂ ਵਾਲੇ ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ, ਜਿਹਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਆਕਲਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅੰਕ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧਾਏ ਜਾਣਗੇ।

1. ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ) :

- (i) ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ICT) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (ii) ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ICT ਦੇ ਦੋ ਫਾਇਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

- (iii) ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (iv) ਡੇਟਾ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- (v) ICT ਸਾਧਨ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ?
- (vi) ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ICT ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੋਈ ਦੋ ਜੋਖਮ ਲਿਖੋ।
- (vii) ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਯੋਜਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (viii) ਈ-ਪਰਮਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਕੀ ਹੈ ?
- (ix) ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ G2G ਦਾ ਪੂਰਾ ਰੂਪ ਲਿਖੋ।
- (x) ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਘਟਕ ਲਿਖੋ।

3×5=15

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ICT) ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਜਾਂ

3. ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਨੈੱਟਵਰਕਿੰਗ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

15

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਨੈਸ਼ਨਲ ਈ-ਗਵਰਨੈਂਸ ਪਲਾਨ (NeGP) ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। NeGP ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ ?

ਜਾਂ

5. e-PARMAAN ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 'ਤੇ e-PARMAAN ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

15